Niçin Coğrafya Öğrenmeliyiz?

COĞ.9.1.2. Örnek olay, olgu veya konu üzerinden mekânsal düşünme ile coğrafya öğrenmenin önemini çözümleyebilme

HATIRLAYALIM

- Mekânsal düşünme nerede, neden orada, ne zaman ve nasıl etkiler gibi coğrafi sorularla çevre olaylarını çözümler.
- Doğal afetlerde can ve mal kayıpları yalnızca doğa olayından değil, taşkın yatağına yapılaşma gibi beşerî hatalardan kaynaklanır.
- Coğrafya bilinci doğal kaynakların sürdürülebilir yönetilmesini ve kentsel planlamanın doğayla uyumlu yapılmasını sağlar.

1 EŞLEŞTİRME

Mekânsal düşünmenin temel sorularını coğrafi işlevleriyle eşleştiriniz.

Nerede?	Neden orada?	Ne zaman?	Nasıl etkiler?
Konumu belirle	Sebepleri açıkla	Dönemi saptama	Sonuç tahlili

[c] 1. Nerede?	**a)** Mekândaki olaya yol açan doğal ve beşerî sebepleri açıklama
[a] 2. Neden orada?	**b)** Olayın başlangıcını, gelişimini ve mevsimsel dönemini saptama
[b] 3. Ne zaman?	**c)** Olayın yeryüzündeki mutlak ve göreceli konumunu belirleme
[d] 4. Nasıl etkiler?	**d)** Mekânsal değişimin insan ve çevre üzerindeki sonuçlarını tahlil etme

2 KISA CEVAP

Bozkurt sel afetinde can ve mal kaybını artıran en temel beşerî hata nedir?

ÖRNEK AFET ANALİZİ · BOZKURT SELİ

Dere yatağının daraltılması ve yapılaşma taşkın şiddetini artırdı.

Doğal koşullarla uyumsuz beşerî müdahaleler afete yol açar.

Dere yatağının daraltılması ve taşkın alanlarına bina yapılmasıdır.

3 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Coğrafi bakış açısının bir kentin su kaynakları planlamasına katkısını yazınız.

Havzanın yağış rejimini ve nüfus ihtiyacını birlikte analiz etmeyi sağlar.

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki vadi yerleşim modeline göre akarsu havzasında sel ve taşkın riskini azaltmak için alınacak en etkili coğrafi önlem hangisidir?

VADİ TABANI TAŞKIN YATAĞI VE GÜVENLİ YAMAÇLAR

Riskli Taşkın Yatağı	Güvenli Yamaç Sahası
Yapılaşmaya kapatılmalıdır	Yerleşim buraya planlanır

A Yerleşimleri taşkın yatağından uzak yamaçlara planlamak	**B** Dere yatağını daraltıp etrafına çok katlı konutlar yapmak
C Akarsu kıyısındaki orman örtüsünü tamamen temizlemek	**D** Vadi tabanındaki verimli tarım topraklarını sanayiye açmak

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Coğrafi bakış açısı ve afet bilinciyle ilgili yargılardan doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

Afet Önleme	Sınırlı Kaynak	Arazi Yeteneği	İklim & İnsan
Dirençli kentler	Sürdürülebilirlik	Doğru planlama	Karşılıklı etkileşim

	D	Y
Coğrafya öğrenmek doğal olayların afete dönüşmesini önlemeye katkı sağlar.	☑	☐
Doğal kaynaklar sınırsız olduğu için geleceğe yönelik planlama gerekmez.	☐	☑
Mekânsal planlama arazi yetenek sınıflarına göre yapılmalıdır.	☑	☐
İklim ve topoğrafya özellikleri insanların ekonomik etkinliğini etkilemez.	☐	☑

6 KISA CEVAP

Sürdürülebilir kalkınmada doğal kaynakların korunmasının önemini kısaca yazınız.

Gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye atmadan kaynak kullanımını sağlar.

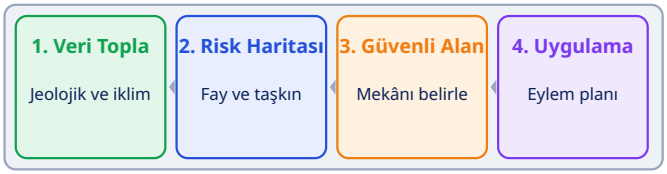
7 TABLOYU TAMAMLA

Doğal çevre ve beşerî faaliyet etkileşimi tablosundaki boşlukları tamamlayınız.

Doğal Çevre Unsuru	Beşerî Müdahale Biçimi	Doğurduğu Sonuç
Dik Eğimli Yamaç	Orman örtüsünün yok edilmesi	**Heyelan ve erozyon riskinde artış**
Akarsu Taşkın Ovası	**Yoğun sanayi ve konut inşası**	Aşırı yağışta can ve mal kaybı
Kıyı Kumulları	Yazlık tesisler ve yol inşası	Kıyı çizgisinin aşınması ve bozulması
Sulak Alan / Bataklık	Tarım arazisi açmak için kurutma	**Biyoçeşitlilikte ve yer altı suyunda azalma**

8 SIRALAMA

Görselde verilen mekânsal planlama ve afet önleme sürecini mantıksal olarak 1'den 4'e sıralayınız.

- [2] Doğal risk alanlarını (fay, heyelan, taşkın) haritalama
- [3] Riskli sahaları yapılaşmaya kapatıp güvenli yerleşim sahaları belirleme
- [4] Mekânsal planı afet eylem planlarıyla denetleyip uygulamaya koyma
- [1] Bölgenin jeolojik, topoğrafik ve iklimsel verilerini toplama

9 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen coğrafya kavramlarını yazınız. Numaralı kutulardan 'ÇEVRE' kelimesini bulunuz.

ANAHTAR KAVRAM: Ç - E - V - R - E

1	2	3	4	5
Ç	E	V	R	E

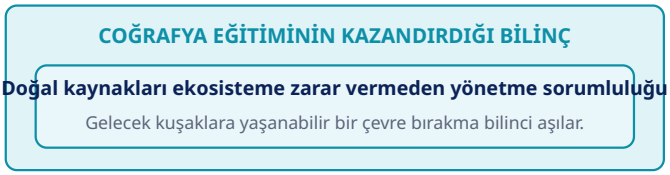
Canlıların yaşamını sürdürdüğü doğal ve yapay ortam	Ç E V R E
Canlılar ile cansız çevre arasındaki etkileşim sistemi	E K O S İ S T E M
Akarsuyun yatağını derine ve yana kazarak oluşturduğu çukurluk	V A D İ
Yeryüzü şekillerinin kabartı ve çukurluk bütünü	R Ö L Y E F
Toprağın su ve rüzgâr etkisiyle aşınıp taşınması olayı	E R O Z Y O N

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

ÇEVRE

10 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki sürdürülebilirlik ilkelerine göre coğrafya eğitiminin bireye kazandırdığı en temel sorumluluk hangisidir?

- (A) Doğal kaynakları ekosisteme zarar vermeden tasarrufla kullanmak
- (B) Ekonomik kazancı doğayı korumanın daima önünde tutmak
- (C) Yalnızca kendi yaşadığı şehrin çevre sorunlarıyla ilgilenmek
- (D) Tarımsal arazileri hızla sanayi ve konut alanlarına dönüştürmek

11 EŞLEŞTİRME

Coğrafya biliminin temel ilkelerini açıklamalarıyla eşleştiriniz.

[C] 1. Dağılış İlkesi	a) Bölgenin tüm fiziki ve beşerî unsurlarını birlikte değerlendirme
[b] 2. Nedensellik İlkesi	b) Coğrafi olguların ortaya çıkış sebeplerini araştırma
[d] 3. Karşılıklı İlgi	c) Olayın yeryüzündeki yayılış alanlarını haritada gösterme
[a] 4. Mekânsal Sentez	d) Doğal ve beşerî faktörlerin birbiriyle etkileşimini inceleme

12 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Coğrafi bilinç ve doğal kaynak yönetimiyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Coğrafya bilinci gelişmiş toplumlar afetlere karşı daha dirençlidir.	☑	☐
Şehirlerin rüzgâr koridorlarına yüksek binalar yapmak hava kalitesini artırır.	☐	☑
Orman varlığının korunması toprak erozyonunu büyük oranda engeller.	☑	☐
Akarsu havzalarındaki her müdahale yalnızca baraj inşaatıyla sınırlıdır.	☐	☑

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.